

De la derivă la acțiune

Principalele date ale raportului IPCC despre impacturi, adaptare și vulnerabilitate

28 Februarie 2022

„Dovezile științifice acumulate sunt clare: schimbările climatice sunt o amenințare pentru bunăstarea omenirii și sănătatea planetei. Orice amânare a acțiunilor anticipative concertate privind adaptarea și atenuarea ne va face să ratăm o fereastră de oportunitate scurtă și trecătoare pentru a asigura un viitor acceptabil și durabil pentru toți. (nivel de încredere foarte mare)” (IPCC SPM.D.5.3)

Pe 28 februarie, un grup de oameni de știință specializați în probleme de mediu, convocați de Comisia Interguvernamentală privind Schimbările Climatice (IPCC), a oferit guvernelor cele mai noi evaluări științifice legate de **impacturile, adaptarea și vulnerabilitatea** provocate de schimbările climatice. Raportul Grupului de Lucru II zugrăvește o imagine menită să ne trezească la gravitatea crizei climatice și perspectivele sale de înrăutățire, de vreme ce încălzirea interacționează cu multe alte pericole la nivel global, precum pierderea biodiversității, consumul nesustenabil și inegalitățile sociale. Un aspect important este faptul că raportul descrie variantele pe care le avem în față în acest deceniu esențial. Mai jos rezumăm în cuvintele noastre câteva dintre punctele cheie din raportul de peste 3500 de pagini, urmate de concluziile pe care le-am tras în vederea trecerii la acțiune. **Pe scurt:**

Cum merg lucrurile?

Merg rău. De fapt, nimeni nu s-a așteptat să fie atât de rău, cel puțin pentru ecosisteme. Limitele de suportabilitate sunt depășite. Unele, în mod ireversibil.

Nu suntem la fel de afectați. Dar suntem afectați cu toții.

Acționăm în continuare ca și cum nu s-ar întâmpla, ceea ce nu face decât să agraveze situația. Până în prezent, adaptarea se face, în cea mai mare parte, prea puțin și prea târziu. Ba chiar într-un mod greșit.

Ce ne așteaptă?

- Riscurile sporesc mai rapid decât arătau estimările anterioare.
- Fiecare fracțiune de încălzire în plus înrăutățește situația.
- Dacă depășim limita de 1,5°C, fie și doar temporar, lucrurile vor deveni mult mai grave.

Schimbarea pe care trebuie să o realizăm?

- Există soluții pentru un viitor mai sigur pentru toți, însă nu fără reduceri rapide ale emisiilor.
- Doar soluțiile tehnice nu vor rezolva problema. Este nevoie de transformări sistemice cuplate cu principiul echității. Asigurarea finanțării și a echității vor fi esențiale.
- Pentru a ne proteja, e nevoie să ne reabilităm și să protejăm oceanele, pădurile și speciile.
- Intervalul de timp în care mai putem acționa se scurtează cu repeziciune. Ne apropiem de o perioadă decisivă.

Apelurile la acțiune ale Greenpeace:

1. Renunțarea la combustibilii fosili, fără nicio întârziere, și alinierea obiectivelor climatice la limita de 1,5°C.
2. Protejarea a cel puțin 30% din ecosistemele Terrei până în 2030.
3. Reducerea decalajului de adaptare și abordarea problemei pierderilor și daunelor.
4. Apărarea echității climatice.
5. Lupta pentru viitorul pe care îl merităm, satisfacerea nevoilor, nu a lăcomiei.
6. Acceptarea realității cu onestitate, oricât de dur ar fi acest proces.

Mai jos sunt prezentate mai multe detalii cu privire la aceste concluzii, inspirate din Rezumatul pentru factorii de decizie și capitolele fundamentale. Consultați sursele indicate între paranteze pentru formulările exacte ale IPCC și contextul aferent.

¹ 1 RFD = Rezumat pentru factorii de decizie; RT = Rezumat tehnic; Cap. = Capitol

Cum merg lucrurile?

Merg rău.

Schimbările climatice provocate de om au cauzat pierderi și daune extinse naturii și oamenilor, în pofida eforturilor de adaptare.

Efectele extinse și generalizate asupra ecosistemelor, oamenilor, așezărilor și infrastructurii au rezultat în urma creșterilor observate ale frecvenței și intensității extremelor climatice și meteorologice, inclusiv temperaturi extrem de ridicate la nivelul uscatului și al oceanelor, precipitații abundente, secetă și incendii. (spm.b.1; spm b.1.1)

Proporțiile și amploarea impacturilor asupra ecosistemelor sunt mai mari decât s-a estimat în evaluările precedente. Schimbările climatice au cauzat daune substanțiale și pierderi ireversibile în ecosistemele terestre, de apă dulce și de coastă, precum și în cele marine deschise. **Circa jumătate din speciile evaluate la nivel mondial sunt deja în mișcare**, strămutându-se spre poli sau, în cazul speciilor de uscat, și spre altitudini mai mari. S-au pierdut sute de specii locale ca urmare a creșterilor în amploare ale episoadelor de caniculă extremă și a evenimentelor de extincție în masă de pe uscat și din oceane, precum și prin reducerea semnificativă a pădurilor de alge. (spm.b.1.2)

Circa jumătate din populația mondială se confruntă în prezent cu penurii severe de apă care durează cel puțin o parte a anului, ca urmare a schimbărilor climatice în interacțiune cu alți factori. **Creșterea evenimentelor climatice și meteorologice extreme a expus milioane de oameni la insecuritate alimentară acută și la o securitate redusă a aprovizionării cu apă**, îndeosebi în Africa, Asia, America Centrală și de Sud, Insulele Mici și Arctica. (spm.b.1.3)

Extremele climatice și meteorologice provoacă tot mai mult strămutări în toate regiunile, statele insulare mici fiind afectate în mod disproporționat. Începând din 2008, în medie, peste 20 de milioane de oameni au fost strămutați pe plan intern ca urmare a evenimentelor meteorologice extreme, cele mai comune fiind furtunile și inundațiile. (spm.b.1.7; ts.b.6)

De fapt, nimeni nu s-a așteptat să fie atât de rău, cel puțin pentru ecosisteme.

Efectele asupra ecosistemelor sunt mai răspândite și cu consecințe mai ample decât au anticipat specialiștii. (ts.b.1)

Au apărut deja unele evenimente extreme care au depășit condițiile pentru încălzire medie la nivel mondial anticipate pentru 2100, ceea ce duce la schimbări bruște în (ecosistem marine și terestre. (TS.B.2.2)

Limitele de suportabilitate sunt depășite.

Limitele adaptării sunt deja atinse. Creșterea extremelor meteorologice și climatice a condus la efecte ireversibile, sistemele naturale și umane fiind împinse până dincolo de capacitatea lor de adaptare. Printre ecosistemele care deja ating sau depășesc limitele adaptării dure – condiții la care nu se mai pot adapta – se numără unele recifuri de corali de ape calde, unele terenuri mlăștinoase din zonele de coastă, unele păduri tropicale și unele ecosisteme polare și montane. Pentru sistemele umane, condițiile la care adaptarea este imposibilă sunt atinse în principal ca urmare a unor restricții financiare, de guvernanta, instituționale și politice. Acestea sunt limite soft, care pot fi depășite. (spm.c.3.3)

La toate nivelurile de încălzire globală, unele regiuni care în prezent sunt dens populate vor deveni nesigure sau nelocuibile, iar strămutarea din aceste regiuni se va face în mod autonom sau prin relocare planificată. Până în 2100, riscurile combinate și în cascadă vor avea ca rezultat inundarea unor state insulare aflate la un nivel scăzut deasupra mării. (ts.c.7; ts.c.5.3)

Nu suntem la fel de afectați...

Mortalitatea cauzată de inundații, secetă și furtuni a fost, în ultimul deceniu, de 15 ori mai mare în regiunile extrem de vulnerabile, comparativ cu regiunile cu vulnerabilitate foarte redusă. (SPM.b.2.4)

Între 3,3 și 3,6 milioane de oameni trăiesc în contexte extrem de vulnerabile la schimbările climatice. La nivel mondial, „zonele fierbinți” cu vulnerabilitate umană ridicată se găsesc îndeosebi în America Centrală și de Sud, Africa de Vest, Centrală și de Est, Asia de Sud, statele în curs de dezvoltare de pe insule mici și în Arctica. (Secțiunea spm.2)

Vulnerabilitatea ecosistemelor și a oamenilor la schimbările climatice diferă substanțial între regiuni și în cadrul acestora, fiind determinată de tiparele intersecției dintre dezvoltarea socio-economică, exploatarea nesustenabilă a oceanelor și a pământului, marginalizare, tiparele istorice și prezente ale inechității, cum ar fi colonialismul, și aspectele legate de guvernare. Societățile cu niveluri ridicate ale inechității sunt mai puțin rezistente la schimbările climatice. (spm.b.2.4; ts.b.7)

...dar suntem afectați cu toții.

Evenimente climatice extreme au fost observate în toate regiunile locuite, multe dintre acestea având de suferit consecințe fără precedent, mai ales când pericole multiple au loc în același timp sau spațiu. (ts.b.2.4)

Schimbările climatice au afectat negativ sănătatea fizică și mentală a oamenilor din toate regiunile evaluate și, peste tot în lume, episoadele de caniculă extremă au avut ca rezultat creșterea mortalității și morbidității în rândul oamenilor. Incidența afecțiunilor legate de climă a crescut, și apar afecțiuni animale și umane în regiuni noi. Unele probleme de sănătate mentală sunt asociate cu temperaturile ridicate, cu traumele provocate de condiții meteo extreme și cu pierderea mijloacelor de trai și a culturii. (SPM.B.i.4)

Pierderea biodiversității, alături de degradarea, daunele provocate și transformările ecosistemelor sunt deja riscuri esențiale pentru toate regiunile și vor continua să escaladeze cu fiecare creștere a temperaturii. (spm.b.4.1)

Interconectarea și globalizarea stabilesc căi pentru transmiterea riscurilor asociate cu schimbările climatice între sectoare de activitate și peste granițe, prin comerț, finanțe, alimente și ecosisteme. (TS.C.ii.6)

Acționăm în continuare ca și cum nimic nu s-ar întâmpla, ceea ce nu face decât să agraveze situația.

Planificarea și practicile bugetare actuale au acordat o atenție insuficientă impacturilor climatice și riscurilor proiectate, punând și mai multe bunuri și persoane în situații de risc. Începând de la evaluarea precedentă (AR5), a crescut numărul de persoane și bunuri esențiale expuse la efectele factorilor climatici, pierderi și daune la nivelul orașelor, așezărilor și infrastructurii cheie. (ts.b.9.4; ts.b.8)

Creșterea nivelului mării într-un ritm accelerat va acapara treptat așezările și infrastructura din regiunile de coastă și va provoca inundarea și dispariția ecosistemelor din zonele costiere joase. Dacă tendințele de urbanizare din zonele expuse continuă, acest lucru va duce la exacerbarea efectelor, dificultățile fiind mai mari acolo unde energia, apa și alte servicii sunt limitate. Va crește numărul oamenilor aflați în situații de risc ca urmare a schimbărilor climatice și a pierderii biodiversității. La nivel mondial, în toate scenariile, schimbările demografice din orașele și așezările din ținuturile de joasă altitudine va conduce la un număr estimat de aproximativ un miliard de oameni aflați în situație de risc din cauza pericolelor climatice specifice regiunilor de coastă pe termen mediu. Pentru unele insule mici și unele regiuni costiere joase, creșterea nivelului mării reprezintă o amenințare existențială. (spm.b.3.1; spm.b.4.5)

Extinderea nesustenabilă a agriculturii, determinată parțial de regimurile alimentare dezechilibrate, bazate pe alimente cu amprentă de carbon ridicată, crește vulnerabilitatea oamenilor și a ecosistemelor și conduce la o competiție pentru terenuri și/sau resurse de apă. (spm.b.2.3)

Până în prezent, adaptarea se face, în mare parte, prea puțin și prea târziu. Ba chiar într-un mod greșit.

Deși acțiunile de adaptare au fost accelerate la nivel mondial, generând beneficii multiple, progresul este distribuit inegal, iar diferențele de adaptare riscă să crească.

Cele mai multe dintre demersurile de adaptare observate sunt fragmentate, la scară mică, progresive, specifice anumitor sectoare, concepute să răspundă la impacturi curente și la riscuri pe termen scurt, și focalizate pe planificare, mai degrabă decât pe implementare. (spm.c.1) Dovezile privind adaptarea deficitară sunt tot mai numeroase în multe sectoare și regiuni, subliniind modul în care reacțiile inadecvate la schimbările climatice creează un blocaj pe termen lung caracterizat de vulnerabilitate, expunere și riscuri care sunt dificil și costisitor de modificat și exacerbează inechitățile existente, împiedică realizarea unor obiective de dezvoltare durabile și cresc nevoile de adaptare. De exemplu, digurile maritime reduc efectele asupra oamenilor și bunurilor pe termen scurt, dar, pe termen lung, pot provoca blocaje și cresc expunerea la riscurile climatice. Intensificarea producției agricole vizează securitatea alimentară și obiectivele legate de miiloacele de trai pe termen scurt, dar are efecte negative asupra echității, biodiversității și

Ce ne așteaptă?

Riscurile sporesc mai rapid decât se evaluase anterior.

De la evaluarea IPCC anterioară (AR5), riscurile climatice se manifestă mai rapid și se vor agrava mai curând. Se estimează că nivelurile de risc pentru toate Motivele de îngrijorare (MDI)² vor deveni ridicate spre foarte ridicate la niveluri ale încălzirii globale mai mici decât cele evaluate anterior (în AR5). Două dintre aceste tranziții la risc ridicat spre foarte ridicat sunt asociate cu încălzirea pe termen scurt: riscurile la adresa sistemelor unice și amenințate la o valoare medie de 1,5°C și riscurile asociate cu evenimentele meteorologice extreme la valoarea medie de 2°C. Se estimează că unele riscuri esențiale care contribuie la MDI vor conduce la efecte extinse, generalizate și potențial ireversibile la o încălzire de 1,5-2°C, dacă expunerea și vulnerabilitatea sunt mari, iar adaptarea este scăzută. (ts-6; spm.b.3.3)

Fiecare grad în plus înrăutățește situația.

Impacturile și riscurile schimbărilor climatice devin tot mai complexe și mai dificil de gestionat. Multiple pericole climatice vor surveni simultan, iar multiple riscuri climatice și non-climatice vor interacționa, având ca rezultat creșterea riscului general și a riscurilor în cascadă la nivelul sectoarelor și regiunilor. (SPM.B.5)

Impacturile, pierderile și daunele proiectate escaladează cu fiecare creștere a încălzirii, crescând limitele adaptării în toate regiunile. Schimbările climatice și evenimentele extreme asociate vor duce la o creștere semnificativă a îmbolnăvirilor și a deceselor premature, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung. Fenomenele meteorologice extreme, creșterea nivelului oceanelor, efectele adverse asupra securității alimentare, riscurile legate de apă și daunele societale asociate, precum și pierderile și daunele suferite de ecosisteme, toate acestea se estimează că vor crește cu fiecare fracțiune de grad de încălzire. (Secțiunea b.4)

Se preconizează că ecosistemele unice și amenințate se vor afla deja în situații de mare risc în viitorul apropiat la niveluri de încălzire de 1,2°C ca urmare a mortalității în masă a copacilor, albirii recifurilor de corali, declinurilor mari ale speciilor dependente de gheața marină și evenimentelor de mortalitate în masă cauzate de valurile de căldură. **La o încălzire de 1,5°C, până la 14% dintre speciile³ evaluate din ecosistemele terestre se vor confrunta, probabil, cu un risc foarte mare de extincție, de peste o mie de ori mai mare decât ratele naturale de fond ale extincției, riscurile crescând în cazul unei încălziri mai mari.** Un risc foarte mare de extincție pentru speciile endemice din zonele fierbinți din punct de vedere al biodiversității este preconizat să crească de cel puțin zece ori dacă încălzirea se situează între 1,5°C și 3°C. Pentru zona Amazonului, riscul unei tranziții graduale de la pădure tropicală la savană (savanizare) începe să devină ridicat la un nivel cuprins între 1,5°C și 3°C, cu o valoare medie la 2°C. La o încălzire globală de 2°C cu schimbările asociate ale precipitațiilor se preconizează că suprafața de terenuri arse de incendii va crește cu 35% la nivel mondial. (ts.c.1.1; spm.4.1; Ch16,16.6.3.5; ts.c.1.1) **La o creștere a încălzirii globale de peste 1,5°C, creșterea extremelor climatice concurente va ridica simultan riscul pierderii recoltelor de porumb în principalele regiuni producătoare de hrană, acest risc crescând și mai mult la niveluri mai ridicate ale încălzirii globale.** (spm.b.5.1)

² Cadru Motivelor de îngrijorare însumează riscurile din cinci categorii ca o funcție a schimbării temperaturii globale medii. Motivele de îngrijorare sunt comunicate cu un grafic al „tăciunilor aprinși”, în care culorile din cinci coloane (MDI-urile) arată nivelul de risc la un anumit nivel de încălzire, trecând de la alb (nedetectabil) la galben (moderat), ridicat (roșu) și până la foarte ridicat (purpuriu).

³ În intervalul 3-14%

La o încălzire de circa 1,8°C (scenariul RCP 2.6) jumătate din populația planetei poate fi expusă la perioade de condiții climatice care pun viața în pericol, generate de efectele combinate ale căldurii și umidității extreme până în anul 2100. Un nivel disproporționat de expunere există în orașele subtropicale, care sunt supuse pe toată durata anului la temperaturi și umiditate ridicată; aici pragurile periculoase ar urma să fie depășite la un nivel chiar mai mic al încălzirii. (Cap. 6, Figura 6.3)

Dacă depășim limita de 1,5°C, fie și doar temporar, lucrurile se vor agrava major.

Acțiunile pe termen scurt care limitează încălzirea globală la o valoare apropiată de 1,5°C vor reduce substanțial pierderile și daunele proiectate pentru sistemele umane și ecosisteme, în comparație cu nivelurile mai mari de încălzire, dar nu le pot elimina în întregime. (spm.c.3)

Dacă încălzirea globală atinge 1,5°C în viitorul apropiat, va cauza creșteri inevitabile ale mai multor pericole climatice și va prezenta multiple riscuri pentru ecosisteme și pentru oameni. Perspectivele unei dezvoltări rezistente la schimbările climatice devin tot mai limitate dacă emisiile curente nu scad rapid, mai ales dacă limita de 1,5°C este depășită în viitorul apropiat. (spm.b.3; spm.d.5)

Depășirea temporară a limitei de 1,5°C, cu intenția de a reveni sub 1,5°C ulterior în timpul acestui secol, odată cu eliminarea pe scară largă a carbonului, ar atrage după sine riscuri echivalente cu nivelurile maxime de încălzire. Revenirea la 1,5°C nu va anula impacturile ireversibile declanșate până atunci (cum ar fi dispariția speciilor sau topirea calotei glaciare). (Secțiunea spm.b.6)

Schimbarea pe care trebuie să o realizăm

Există soluții pentru un viitor mai sigur pentru toți, însă nu fără reduceri rapide ale emisiilor.

Printr-o adaptare proactivă, oportună și eficientă, ca parte a unei dezvoltări rezistente la schimbările climatice, multe dintre riscurile care amenință sănătatea și bunăstarea umană pot fi reduse, iar unele dintre ele chiar evitate. Reducerea sărăciei, a inechității și a insecurității în ce privește aprovizionarea cu hrană și apă, dar mai ales întărirea instituțiilor, diminuează riscul de conflict și susțin o pace rezistentă la schimbările climatice. (ts.d.8)

Perspectivele unei dezvoltări rezistente la schimbările climatice sunt din ce în ce mai limitate dacă actualele emisii de gaze cu efect de seră nu scad rapid, mai ales dacă încălzirea globală de 1,5°C este depășită în viitorul apropiat. (spm.d.5)

Doar soluțiile tehnice nu vor rezolva problema. Este nevoie de schimbări sistemice, de echitate.

Cele mai eficiente sunt strategiile de adaptare care tratează clima, biodiversitatea și societatea umană ca fiind părți ale unui sistem. (Figura spm.1)

Anularea decalajului de adaptare impune depășirea fazei de planificare pe termen scurt. O guvernare favorabilă incluziunii, care pune în prim-plan echitatea și justiția în planificarea și implementarea adaptării, conduce la rezultate mai eficiente și mai durabile ale efortului de adaptare. Vulnerabilitățile și riscurile produse de schimbările climatice sunt adesea reduse prin legi, politici, procese și intervenții atent gândite și implementate, care abordează inechități specifice anumitor contexte, cum ar fi cele bazate pe gen, etnie, dizabilitate, vârstă, loc de trai și venit. (ts.d.1.7 spm.c.5.6)

O tranziție deliberată de la strategiile de adaptare preponderent tehnologice la cele care încorporează suplimentar schimbările comportamentale și instituționale, finanțarea măsurilor de adaptare, echitate și justiție în probleme de mediu și care aliniaza politicile cu obiectivele de dezvoltare durabilă la nivel global vor facilita o adaptare transformativă. Pentru o dezvoltare justă și rezistentă la schimbările climatice sunt necesare multiple tranziții sistemice (sociale, energetice, ecosistemul terestru și oceanic, urban și infrastructural, industrial).

O adaptare eficientă bazată pe ecosisteme, cum ar fi ecologizarea urbană și protejarea și reabilitarea bazinelor hidrografice, a terenurilor mlăștinoase și a ecosistemelor forestiere din amonte sau a zonelor marine protejate, ar putea reduce o serie de riscuri asociate schimbărilor climatice la adresa oamenilor, biodiversității și a serviciilor ecosistemice cu multiple beneficii conexe. (ts.e.6.1; ts.d.11; spm.D; spm.c.2.5; faq 3.5)

Majoritatea inovațiilor legate de adaptare în orașe și așezări au avut loc cu ajutorul progreselor din infrastructurile sociale și ecologice, inclusiv prin gestionarea riscurilor legate de dezastrele naturale, plase de siguranță socială și infrastructură verde-albastră. Totuși, mai multe mijloace de finanțare sunt dirijate spre infrastructura fizică decât spre infrastructura naturală și socială și există puține investiții în așezările informale care adăpostesc rezidenții urbani cei mai vulnerabili. (ts.d.1.4; spm.c.2.7)

Unele dintre reacțiile sugerate generează noi riscuri. De exemplu, acțiunile de împădurire realizate pe terenuri neîmpădurite natural sau implementarea greșită a producției de bioenergie, cu sau fără captarea și stocarea carbonului, pot amplifica riscurile legate de schimbările climatice la adresa biodiversității, securității alimentare și a aprovizionării cu apă, precum și a mijloacelor de trai, mai ales dacă sunt implementate la scară largă, în special în regiuni cu proprietate funciară nesigură. Abordările legate de modificarea radiațiilor solare, dacă s-ar implementa, ar introduce o gamă largă de noi riscuri la adresa oamenilor și ecosistemelor, care nu sunt încă bine înțelese. (SPM.B.5.4; SPM.B.5.5)

Pentru a reduce drastic decalajul de adaptare, angajamentul politic, persistența și acțiunile coerente la toate nivelurile administrației, precum și mobilizarea onestă a capitalului uman și financiar, sunt esențiale chiar și atunci când beneficiile nu sunt imediat vizibile. Angajamentul politic și urmărirea îndeplinirii proiectelor la toate nivelurile guvernării accelerează implementarea acțiunilor de adaptare. Acest lucru este susținut prin creșterea conștientizării la nivelul populației, construirea unor activități economice viabile, mecanisme de responsabilizare și transparență, monitorizarea progresului adaptării, mișcări sociale și litigii legate de schimbările climatice în unele regiuni. (spm.c.5.1)

Membrii structurilor de conducere locale, mai ales din rândul femeilor și tineretului, pot promova echitatea în cadrul generațiilor și între acestea. Începând cu AR5, mișcările sociale, inclusiv mișcările conduse de comunitățile de tineret, indigene și etnice, au sporit conștientizarea populației în legătură cu nevoia de acțiune urgentă, inclusivă, pentru realizarea adaptării care în același timp poate ajuta la creșterea bunăstării și la progresul în direcția echității climatice. (TS.D.9.7)

Asigurarea finanțării și a echității vor fi esențiale.

Oportunitățile de dezvoltare rezistentă la schimbările climatice nu sunt distribuite echitabil în toată lumea. Efectele și riscurile asociate schimbărilor climatice exacerbează vulnerabilitatea și inechitățile sociale și economice, ceea ce subminează eforturile de realizare a unei dezvoltări durabile. Dezvoltarea rezistentă la schimbările climatice este facilitată de cooperarea internațională și de administrațiile de la toate nivelurile prin colaborarea inclusivă cu toate părțile interesate. (spm.d.1.2; spm.d.2)

Ținând cont că nevoile financiare estimate pentru adaptare sunt mai mari decât cele prezentate în AR5, mobilizarea sporită și accesul la resursele financiare sunt esențiale pentru implementarea adaptării și reducerea diferențelor de adaptare. (spm.c.5.4)

Pierderile și daunele sunt distribuite inegal în cadrul sistemelor, regiunilor și sectoarelor și nu sunt abordate în manieră cuprinzătoare în cadrul actualelor mecanisme financiare, de guvernare și instituționale, mai ales în țările în curs de dezvoltare vulnerabile. Odată cu creșterea încălzirii globale, pierderile și daunele cresc la rândul lor și devin tot mai dificil de evitat, fiind puternic concentrate în rândul populațiilor celor mai sărace și vulnerabile. (spm.c.3.5)

Reabilitarea și conservarea oceanelor, pădurilor și speciilor ne vor proteja

Protejarea biodiversității și a ecosistemelor este fundamentală pentru o dezvoltare rezistentă la schimbările climatice. Ecosistemele cu un grad ridicat de diversitate, autonome, cu o viață sălbatică sănătoasă, oferă multiple contribuții esențiale pentru adaptare și atenuare, reducând astfel riscurile și crescând rezistența socială la viitoarele schimbări climatice. (spm.D; ts.d.4)

Schimbările climatice estimate, combinate cu factorii non-climatici, vor provoca pierderea și degradarea unei mari părți a pădurilor planetei (nivel ridicat de încredere), a recifulor de corali și a terenurilor mlăștinoase din zonele de coastă joase. (SPM.B.2.3)

Exploatarea nesustenabilă a solului și schimbarea destinației terenurilor, exploatarea nesustenabilă a resurselor naturale, pierderea biodiversității, poluarea și interacțiunile dintre acestea afectează în mod negativ capacitatea ecosistemelor, a societăților, comunităților și indivizilor de a se adapta la schimbările climatice. Pierderea ecosistemelor și a serviciilor legate de acestea are impacturi în cascadă și de lungă durată asupra oamenilor, inclusiv asupra populațiilor indigene și a comunităților locale, care sunt direct dependente de ecosisteme pentru satisfacerea nevoilor de bază. Ca urmare a despăduririlor și a degradării pădurilor, în momentul de față, principalele păduri tropicale emit mai mult carbon în atmosferă decât stochează. (spm.b.2.1; Ch2, Tabel 2.5)

Spațiul alocat pentru natură se micșorează pe măsură ce mari suprafețe forestiere dispar ca urmare a despăduririlor, desecării turbăriilor și expansiunii exploatațiilor agricole, a recuperării terenurilor și structurilor de protecție din așezările urbane și de coastă. La nivel mondial, mai puțin de 15% din suprafața de uscat, 21% din apa dulce și 8% din apele oceanice sunt protejate, în cea mai mare parte cu o gestionare insuficientă pentru a preveni daunele sau pentru a crește rezistența în fața schimbărilor climatice. (spm.b.2.2)

Menținerea rezistenței biodiversității și a serviciilor legate de ecosisteme la scară mondială depinde de conservarea eficientă și echitabilă a aproximativ 30%-50% din suprafața acoperită de uscat, ape dulci și zone oceanice a Pământului, inclusiv actualele ecosisteme cvasi-naturale. Reabilitarea pădurilor naturale și a turbăriilor desecate și ameliorarea durabilității pădurilor gestionate crește, în general, rezistența stocurilor și rezervoarelor de dioxid de carbon. Cooperarea și luarea deciziilor pe baze incluzive cu populațiile indigene și comunitățile locale și recunoașterea drepturilor acestora face parte integrantă din adaptarea reușită în numeroase regiuni. (spm.d.4; spm.c.2.3)

Soluțiile bazate pe natură pentru mediul marin, cum ar fi zonele marine protejate, reabilitarea habitatelor și pescuitul durabil, sunt rentabile și oferă societății o serie de beneficii. Deși zonele marine protejate nu previn evenimente extreme ca valurile de căldură de la nivelul oceanelor, ele pot furniza plante și animale marine care au șanse mai mari de adaptare la schimbările climatice. (Cap. 3, Întrebări frecvente 3.5)

Intervalul de timp în care mai putem acționa se scurtează cu repeziciune. Ne apropiem de o perioadă decisivă.

După 2040, în funcție de gradul de încălzire, schimbările climatice vor conduce la numeroase riscuri pentru sistemele naturale și umane. Pentru 127 de riscuri principale identificate, efectele evaluate pe termen mediu și lung sunt de câteva ori mai mari decât cele observate în prezent.

Amploarea și rata schimbărilor climatice și a riscurilor asociate depind în mare măsură de acțiunile de atenuare și adaptare din viitorul apropiat. (SPM.B.4)

Intervalul de timp în care putem facilita dezvoltarea rezistentă la schimbările climatice se scurtează rapid, căile de acțiune fiind limitate progresiv de fiecare creștere a încălzirii, mai ales dincolo de 1,5°C. Alegerile societale implementate în deceniul următor vor fi decisive. (SPM.D.1.1; SPM.D.5; Figura SPM.7)

Concluziile Greenpeace: ce avem de făcut

1. Abandonarea combustibililor fosili. Fără nicio întârziere. Alinierea obiectivelor la limita de 1,5°C.

Pentru a limita alte impacturi, pericole și pierderi ireversibile, nu mai pot exista investiții în noi proiecte de aprovizionare cu combustibili fosili și nici alte decizii de investiții finale pentru noile centrale pe cărbune.

Aceasta este ceea ce până și Agenția Internațională pentru Energie constată ca fiind necesar pentru a limita încălzirea la 1,5°C. Cărbunele - cel mai poluant combustibil fosil din punct de vedere al emisiilor de dioxid de carbon - trebuie să dispară din țările bogate până în 2030 cel târziu, iar pe plan mondial până în 2040.

Actualele politici și planuri trebuie revizuite urgent, în condițiile în care guvernele plănuiesc în continuare să producă peste dublul cantității de combustibili fosili în 2030 față de ceea ce ar fi în concordanță cu limitarea încălzirii globale la 1,5°C, potrivit UNEP et al Production Gap Report.

Subvențiile masive pentru combustibilii fosili, care se ridică la 5,9 trilioane de dolari pe an, sau 6,8% din PIB, trebuie să dispară. Planurile de reducere treptată a combustibililor fosili trebuie să includă și să sprijine muncitorii și comunitățile afectate și să asigure o tranziție echitabilă la independența energetică și la un viitor economic și slujbe mai bune. Este timpul să investim în viitor și să încetăm să mai salvăm de la faliment o industrie muribundă.

2. Protejarea a cel puțin 30% din suprafața planetei până în 2030.

Guvernele trebuie să recunoască urgența cauzată de criza biodiversității și a climei (două fenomene interconectate) și să se angajeze să protejeze cel puțin 30% din zonele terestre și marine până în 2030. Ele trebuie să adopte ținte legate de protecția biodiversității la nivel mondial de 30% până în 2030, la Summitul pentru Biodiversitate (CBD) COP15, care va avea loc în cursul acestui an.

Milioane de oameni din întreaga lume își doresc să vadă acțiuni concrete pentru rezolvarea crizei oceanice și peste 100 de guverne s-au angajat să susțină protejarea oceanelor. **În luna martie a acestui an, guvernele trebuie să convină la ONU** asupra unui tratat global solid privind oceanele care să permită crearea unor astfel de zone protejate la nivelul oceanelor de pe întreaga planetă și să elimine decalajele flagrante dintre modurile în care guvernele aleg să răspundă la urgențele climatice non-terestre.

Orice discuții și acțiuni privind **obiectivele 30x30** (30% protecție până în 2030) trebuie să recunoască și să întărească drepturile populațiilor indigene și ale comunităților locale privind pământurile sau apele lor, inclusiv dreptul la consimțământ informat. Identitățile lor, culturile, spiritualitatea și modurile lor de viață sunt strâns legate de biodiversitate, iar extinderea recunoașterii drepturilor teritoriale ale indigenilor și populațiilor locale este esențială pentru protejarea lumii noastre naturale.

3. Reducerea decalajului de adaptare și abordarea pierderilor și daunelor

Guvernele trebuie să răspundă la dovezile indubitabile privind creșterea inechității și inegalității în ceea ce privește efectele schimbărilor climatice și să-i protejeze pe cei aflați în situații vulnerabile. Decalajele în creștere privind adaptarea, pierderile și daunele sunt strâns legate de nedreptăți profunde, de lipsa finanțării și de căi de dezvoltare perimate. Acesta este un aspect cu care guvernele se vor confrunta în mod inevitabil la toate nivelurile. Anul acesta, la COP27 din Egipt, guvernele trebuie să abordeze această urgență cu seriozitatea pe care o merită.

4. Apărarea justiției climatice.

Oamenii au drepturi. Guvernele au obligații. Să le facem răspunzătoare.

Epoca în care industria combustibililor fosili și susținătorii acesteia pot să-și impună punctul de vedere și să profite de pe urma practicilor lor toxice s-a încheiat. Oamenii trag la răspundere corporațiile și guvernele care poluează și forțează schimbarea de care avem nevoie pentru a preveni extinderea răului. Guvernele și corporațiile nu au altă alegere decât să acționeze în conformitate cu datele științifice pentru a-și îndeplini obligațiile privind drepturile omului, pe măsură ce comunitățile devenite vulnerabile din cauza schimbărilor climatice vor continua să își revendice drepturile și să ceară echitate.

Numai în ultimul an, s-a luat un număr fără precedent de decizii de importanță cheie cu impacturi de anvergură.

La fel ca efectele în cascadă ale climei, toate aceste situații de ordin climatic sunt conectate și întăresc perspectiva globală conform căreia protecția climei este un drept al omului. Alătură-te acestei mișcări mondiale în creștere rapidă și fă-ți vocea auzită!

5. Lupta pentru viitorul pe care îl merităm, satisfacerea nevoilor, nu a lăcomiei.

Modelul de dezvoltare bazat pe creștere și extracție infinită este nedrept și perimat. El trebuie să dispară. Merităm un viitor care să respecte oamenii, precum și limitele și ciclurile planetei. Merităm un viitor în care profiturile economice să nu aibă putere asupra vieții; unul conectat cu natura, bine înrădăcinat într-o diversitate de comunități în care deciziile se iau în mod incluziv și egalitatea este asigurată. Un viitor bazat pe solidaritate și cooperare, în care măsura progresului este dată de bunăstarea colectivă, de la nivel local la nivel global. Departe de maximizarea profitului pe termen scurt și impunerea valorii individuale asupra limitelor naturii și drepturilor oamenilor. O luptă împotriva consumului excesiv și a supraexploatării ce secătuesc capacitatea Pământului de a se regenera, de a îmbrospăta aerul, de a filtra apele râurilor, de a conserva ghețarii, de a reînverzi pădurile și câmpiile, de a fertiliza oceanele pentru a crea un mediu îmbelșugat și luxuriant, ferit de evenimente meteorologice extreme, în care viața să poată prospera.

6. Acceptarea realității cu onestitate, oricât de dificil ar fi acest proces.

Pentru a rezolva o problemă, trebuie ca mai întâi să-i recunoaștem gravitatea și să fim sinceri pe bune. În prezent, guvernele nu fac pregătiri nici pentru încălzirea de 1,5°C spre care ne îndreptăm în mod sigur, nici pentru cea de 2,7°C spre care alunecăm periculos. Acum suntem în derivă. Complet nepregătiți pentru amenințările complexe care urmează.

Să preluăm controlul asupra viitorului nostru. Împreună. Acesta este momentul să ne mobilizăm, să îndrăznim și să gândim ambițios. Fiecare dintre noi are un rol important de jucat.

Pentru mai multe informații:

Kaisa Kosonen | Senior Policy Advisor, Greenpeace Nordic | kaisa.kosonen@greenpeace.org

Punct de contact IPCC pentru Greenpeace International

Vlad Cătună | Campaigner Climă și Energie Greenpeace
România vlad.catuna@greenpeace.org

Punct de contact IPCC pentru Greenpeace România